СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 140. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 17-го червня 1936. — VOL. XLIV. No. 140. Jersey City, N. J., Wednesday, June 17, 1936. — THREE CENTS

УРЯД ВИПЛАЧУЄ БОНУС ВЕТЕРАНАМ

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд почав у понеділок виплачувати ветеранам світової війни ухвалений на цій сесії конґресу бонус.

Всіх управнених до бонуса начисляють три міліони осіб. В самому Ню Йорку є таких ветеранів 200,000.

Бонус виплачують без видимого замішання. Для розіслання бонусових посилок ужито цілу армію почтових післанців.

Найнижча сума бонуса виносоть $60, найвища $1,590. Разом усі бонуси винесуть коло півтора міліярда долярів.

РЕПУБЛИКАНЦІ ПЛЯНУЮТЬ КАМПАНІЮ.

ТОПІКА (Канзас). — Ґубернатор Алф Ландон, кандидат републиканської партії на уряд президента Злучених Держав, відбув 5-годинну конференцію зо своїм управителем Гемилтоном, головою републиканського комітету, та уложив уже з ним плян виборчої кампанії.

Кандидат задумує наперед виїхати на передвиборчу туру до східних стейтів, де панує загальне переконання, що кандидатуру Ландона переперли на републиканській конвенції делеґати з західніх стейтів.

КЛОПОТИ ВЕЛИКИХ ПАРТІЙ З БУНТАРАМИ.

НЮ ЙОРК. — Визначні републиканці виступають з публичними заявами проти републиканського сенатора Нориса за те, що він зображав Ландона підчас недільної промови на радіо як нікому невідому особу та ляльку в руках великих промисловців.

Д-р Ройел Ковпленд, демократичний сенатор з Ню Йорку, заявив, що він не іде на конвенцію демократичної партії, що має початися наступного тижня, та дає притому до пізнання, що він не годиться з політикою президента Рузвелта.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАКОНА ПРОТИ ЛІНЧІВ.

ВАШИНҐТОН. — Поважне число конґресменів домагається в петиції до президії палати послів поставити на порядок дня проєкт закона проти лінчів. Петицію підписали 218 конґресменів.

Проєкт закона проти лінчів, що застряг у судовій комісії, накладає на публичних урядників відповідальність за безпеченство вязнів та накладає на повіти, в котрих злінчовано людину, кару в сумі від $2,000 до $10,000.

ПОЧИНАЮТЬ РОБОТУ КОЛО ВИСТАВОВОЇ ПЛОЩІ.

НЮ ЙОРК. — У понеділок почато вже роботи коло приготування площі під світову виставу, що має відбутися тут у дільниці Квінс 1939-го року.

Роботу почато без звичайних церемоній. До роботи зґолосилися 700 осіб. Роботу дістали першого дня 500.

На приготування площі мається видати з публичних і приватних фондів 50 міліонів долярів.

ЗА ПРАВО УРЯДУ НОРМУВАТИ ВІДНОСИНИ РОБІТНИКІВ ДО ФАБРИКАНТІВ.

НЮ ОРЛІЕНС. — Місцевий федеральний суд розглядав тут позов проти краєвої ради робітничих відносин, у котрім іде про те, чи ця рада має право реґулювати відносини між фабрикантом і робітниками.

Суд однодушно заявив, що рада такої влади не має.

БОРОТЬБА ЗА ЗАКОН ПРО МІНІМАЛЬНУ ЗАПЛАТУ.

ВАШИНҐТОН. — У конґресі йде боротьба за законопроєкт Волша й Гілея про мінімальну заплату.

Якби цей проєкт став законом, то всякий фабрикант, що доставляє урядові своїх виробів, мусів би придержуватися правил про довжину робучого дня та висоту заплати, а саме не держати на роботі робітників довше, як по 8 годин денно і 40 годин на тиждень, та платити їм як мінімум таку заплату, яку звичайно платиться в даному промислі в цій місцевости.

Орґанізації фабрикантів і банкирів ведуть проти проєкту завзяту кампанію.

І ШЛЯХТА МАЄ СВОЮ ЮНІЮ.

НЮ ЙОРК. — Барон Джорджіо Сурані ді Кастельнуово почав орґанізувати тут орґанізацію аристократії.

Орґанізація має на цілі завести порядок серед американської аристократії, а саме розділити правдиву шляхту від неправдивої. Орґанізатор признає, що орґанізація буде поступати з фальшивими аристократами так, як юнія поступає зі скебами.

Крім цього орґанізація має на меті помагати правдивим аристократам використовувати свої шляхетські титули для торговельних цілей, себто для розголошування всяких товарів.

„СУХІ" ЩЕ НЕ ПЕРЕВЕЛИСЯ.

Заходами Жіночого Союзу Тверезости відбувається в Тулсі, Оклагома, шістьденний конґрес „сухих", які далі поборюють алькогольні напитки і є за впровадження нової прогібіції. На конґресі є біля 1,500 делеґаток. Предсідниця Іда Смит у своїй промові вичислила ті нещастя, що їх зазнає Америка від алькоголю, й закликала далі боротися за прогибіцію.

НЕМА ТО ЯК „ЗГОДА".

Українська старокраєва преса переповнена вістками про „польсько-українську згоду". От у Бережниці, повіт Самбір, місцеві поляки підпалили дім української кооперативи „Сила". В селі Теофіпільки поляки вибили шиби урядовцям читальні „Просвіти". В Голоску Великім польська шайка знищила бібліотеку читальні „Просвіти" та понищила українські портрети й інші памяткові річи.

ВІДКРИВАЮТЬ АСЕКУРАЦІЙНИЙ РЕКЕТ.

Уряд стейту Месечузетс розслідує причини смерти Франка Кроля, що вмер 25-го травня від упадку на сходах у домі пані Динак та Валтера Вадаса, в котрім він жив.

Смерть спершу вважали випадковою, але розсліди хеміків показали, що Кроль мав у тілі стільки отруї, що вона могла спричинити його смерть. Показалося далі, що Кроль був заасекурований та що пані Динак і Вадас мали дістати його асекурацію на випадок його смерти.

Ці факти дали стейтовому урядові причину розслідувати не тільки цю подію, але й всі інші випадки асекурації, в котрих обезпечені записують своє посмертне чужим собі людям. Уряд розслідує 50 таких випадків смерти та припускає, що він попав на слід широко розгалуженого рекету.

„УБИТИЙ ЖИДОМ".

У 2,000 шкільних кімнатах у Нірнберґу (Німеччина) повісять портрети вбитого недавно у Швайцарії націоналсоціялістичного провідника Ґустльофа. Під кожним портретом буде підпис: „Вільгельм Ґустльоф, убитий жидом".

ВБИТИЙ ЕЛЄКТРИКОЮ.

Жахливий випадок смерти трапився цими днями в лісі біля села Вандув, конецького повіту (келецьке воєвідство). Підчас стинання дерева більша галузь стятої сосни повисла на електропроводі з сильною струєю. Робітник Станіслав Повідло намагався галузь зняти. Коли вхопив її, упав трупом на місці, вбитий електричною струєю.

БАБИ ВИГНАЛИ КОМИНЯРА.

В Топорівцях, пов. Городенка, склалася велика авантура з коминярем, що прийшов з міста чистити комини. Яких сто баб окружили його з криком і загрозили, що будуть бити, якщо він зараз не винесеться з села. Коминяр, що був з одним пожежником, налякався й оба забралися з Топоровець.

НАЙБІЛЬШИЙ ДІЯМАНТ РОЗБИЛИ.

16. січня 1934. р. знайшли в південно африканськім стейті Преторія величезний діямант, завбільшки курячого яйця, 726 каратів ваги. Назвали його „Джонкер". Іще більший був у свій час „Каліннан", але його розбили на два кусні: 516-каратовий і 309-каратовий. Власником цього діяманту став американський ювелір Гаррі Вінстон. Він хотів його продати, але не знаходив покупців. Навіть один індійський магараджа давав за нього таку низьку суму (коли зважити його дійсну вартість), що власник рішився його розбити на дві частини, щоб лекше його продати. Він радився в цій справі ріжних шліфарів брилянтів, але европейські специялісти не могли погодитися щодо того, як цю операцію можна би перевести. Велика лондонська фірма Льойд не могла взяти на себе відповідальности, що зробить це без великих утрат. Одна дрібненька частина міліметра могла бути причиною, що ввесь діямант міг розсипатись і міліони, які він був варт, могли пропасти. Нарешті Вінстон знайшов голяндського шліфаря Лазаря Каплана у Ротердамі і той згодився взяти на себе цю працю. Від чотирьох поколінь ця фірма торгує діямантами. Цілий рік підготовлявся Каплан до свого кроку. 50 літ мав до діла з діямантами, але коли надходив реченець рішення, він вагався. 12 місяців тяглись експерименти, як це робити. Треба було устійнити лінії залому, куди мали переходити перерізи. Пізніше треба було цей переріз зазначити легенькою рискою. Тільки один удар мав розщіпити діямант на три частини, точно означені. Експерименти йшли в Ню Йорку. На тиждень перед розрізом діяманту Каплан вибрався на риби, щоб його нерви відпочили. У дні цієї операції хмара поліції та агентів оточила будинок. Каплан не міг цього дня ні їсти ні спати. В год. 12-тій увійшов шліфар до своєї робітні; 20 секунд пізніше „Джонкер" складався з 3 частин, утративши при операції всього 2 карати. Найбільший кусень мав мати 165 каратів, а другі два розібють іще на 11 малих. Вартість цих діямантів нині — 2 міліони долярів. Фантастичної суми за його цілість ніхто не міг заплатити і кілька міліонів при операції його зменшення пропало.

ПЛАСТОВЕ СВЯТО НА ЗАКАРПАТТІ.

Дня 6. травня ц. р. стараннями команданта Пласту, вчителя д-ра Гр. Мельника, відбулося в Королеві над Тисою велике пластове свято. В святі взяли участь коло 400 пластунів. На шкільному подвірі о. Дмитро Попович з Хуста відправив Службу Божу та виголосив до пластунів палку промову. Опісля відбулося посвячення пластового прапору і 45 пластунів-новиків зложили присягу. Пополудні пластуни уладили спільну прогульку. В цьому святі взяли теж участь пластунки з Севлюша під проводом Івана Ревая та вчителя Андрія Ворона і М. Грицака.

СТИХІЙНА ГРАДОВА КАТАСТОФА.

В еспанській місцевости Блянка (провінція Мавриція) град знищив увесь цьогорічний збір овочів. Страти обчисляють на 6 міліонів пезет. Град так знищив овочеві дерева, що до пять літ не можна надіятися від них овочів. Тисячі рільників і експортерів зруйновані.

ХРУЩІ В НІМЕЧЧИНІ

В південній Німеччині, особливо в Баварії, появилися масово хрущі і нищать квіти та листя. Падуть притім так масово на дороги, що утруднюють колову комунікацію. Адміністраційна влада наказала населенню нищити хрущі безпощадно.

БІДА ВИСОКИМ ЧУЖИНЦЯМ У ЯПОНІЇ.

Славний російський співак Шаляпін перебував недавно на концертовім турне в Японії і сильно набідився з причини свого високого росту. В японських готелях не було для нього ліжок. Всі японці малого росту і тому їхні готелеві ліжка були для Шаляпіна закороткі. Співак мусів спати всюди на підлозі. Навіть підчас їзди з Японії до Шанґгаю спав дві ночі на чердаку японського корабля, бо в його каюті було закоротке ліжко. Аж у Харбіні міг вигідно простягнути свої довгі ноги.

БИК НА ДАХУ.

Цими днями перевозили у Лондоні з залізничого двірця на базар биків. В одному місці під впливом великого гомону один бик вирвався і втік у відкриті ворота якогось дому. Не маючи перед собою іншої дороги, вбіг на сходи. Там злякався від нового крику комірників, що почали втікати, і побіг сходами аж на дах будинку. За ним побігли наганячі і пробували спутати його мотузами. Там дістав він нападу шалу і його опікуни втекли перелякані. Не було іншої ради, як застрілити його.

ВЕРТАЄТЬСЯ З ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

Громадянин Станислав Макс Цукерман пішов у 16-тім році до війська; у 1916 р. на італійськім фронті попав у полон. Тому, що він замінявся з паперами із своїм приятелем Ґрінберґом і Ґрінберга вбили, рідню повідомили про його смерть. Цукерман виїхав до Америки, вступив до торговельної фльоти і дослужився старшинського ступня на контрторпедовці „Шікаго" у 1930 р. Щойно тоді прислав він своїй мамі першу звістку про себе разом із 400 долярами. Тепер вибирається він у відвідини до рідні.

ДЕМОНСТРАЦІЯ В КОВНІ.

Берлінський часопис „Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що 12-го травня б. р., цього самого дня, коли у Вильні відбувалися жалібні врочистості в честь марш. Пілсудського, всі литовські політичні орґанізації уладили в Ковні велику протестаційну демонстрацію проти Польщі.

КАТОВАНІ В БЕРЕЗІ КАРТУЗЬКІЙ ВЯЗНІ БУНТУЮТЬСЯ

ЛЬВІВ. — У концентраційнім польськім таборі в Березі Картузькій, куди запроторено дуже багато українців, вязні підняли бунт, щоб тим звернути загальну увагу на варварські методи, яких уживають у тім таборі супроти вязнів. Польське урядове звідомлення подає коротко, що вязні спершу розпочали голодівку, а коли вона не помагала, підняли бунт. Наслідок: двох вязнів убито, а шістьох тяжко ранено.

СЛІДОМ ЗА ФРАНЦІЄЮ.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія). — Комуністи, заохочені перемогою „народнього фронту" в Франції, орґанізують у Бельґії ґенеральний страйк. Вони надіялися, що соціялістичний провідник Вандервельде вдержиться при владі й у Бельґії настане така влада, як у Франції, де стоїть на чолі соціялістичний провідник Блюм. Та Вандервельде не вдержався. Ситуація дуже грізна. Страйкує яких 110,000 вуглекопів. Страйк обхоплює теж інші промисли.

КІНЕЦЬ САНКЦІЯМ.

ЛОНДОН. — Ніхто інший, а сам секретар заграничних справ, Іден, є за те, щоб не комплікувати міжнароднього положення і знести санкції, наложені на Італію. Часописи, що ще недавно так сильно попирали санкції, тепер уже пишуть, що це маловажна справа.

НІМЕЧЧИНА ЛЯКАЄ АНҐЛІЮ.

ЛОНДОН. — Анґлія хоче за всяку ціну чимскорше зліквідувати конфлікт з Італією головно тому, що вона тепер найбільше боїться Німеччини. Уряд є тої думки, що Італія, загарбавши Етіопію, стала вже задоволеною державою і тепер буде докладати всіх сил, щоби було так, як є тепер. А тимсамим буде стояти по стороні Анґлії. Секретар війни Купер заявив, що положення в Европі є тепер куди грізніше від того, яке було в 1914 році. Тільки біда, що люди легковажать справу.

БОРОТЬБА КОШТУЄ БАГАТО ГРОШЕЙ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — Напруження, яке панує між арабами й жидами, коштує як одних так і других багато жертв у людях. Але коштує теж багато і з матеріяльного боку. Самі жиди мали матеріяльні втрати на суму яких $7,500,000.

ПОБИВ СВІДКА, ЩО ЗРАДЖУВАВ ТАЙНИ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

КАТОВИЦІ (Польща). — В процесі проти 119 німців, яких польська влада обвинувачує в змаганню відірвати Шлеськ від Польщі й прилучити до Німеччини, зайшов такий випадок: Один з переслухуваних свідків почав зраджувати тайни секретної німецької революційної орґанізації. В тій хвилі піднісся один з обвинувачених і підбіг до свідка та сильно побив його кулаками. Обвинувачений називається Мочиґенба, а польські ґазети пишуть, що це знімчений поляк. Є він великаном такої сили, що кілька поліцаїв не могли собі дати з ним ради.

ДОБАЧУЮТЬ РУКУ ТРОЦЬКІСТІВ.

ПАРИЖ. — Ліві пішли проти лівих. Переведено ревізії в редакції та друкарні часопису, якого власником є, мовляв, Леон Троцький, котрого, як відомо, прогнано з Совєтів. Саме Троцькому і його сторонникам закидають, що це вони підкопують лівий уряд у Франції, домагаючись радикальніших змін та намовляють робітників перебирати фабрики.

НАРІКАЮТЬ НА СВОЇ ВЛАСНІ МЕТОДИ.

ВАРШАВА (Польща). — Польська Аґенція Телеґрафічна жалується, що відносини між Чехословаччиною і Польщею напружені. Взиває Чехословаччину, щоб направила відносини. Йде про те, щоб чехи не переносили польських урядовців з їх рідних сторін на Шлеську в глиб Чехословаччини.

ЕКСПЛЬОЗІЇ В РІЖНИХ МІСТАХ ЕВРОПИ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — З Естонії доносять, що близько Таліна зчинився вибух у державній фабриці амуніції. Вибух повстав тоді, коли в ляборavторіях офіцири і жовніри обчищували патрони. Згинули на місці коло 40 осіб. Було теж дуже багато ранених.

СОФІЯ (Болгарія). — Вибух у Ловецькім Товаристві, в якім було нагромаджено багато патронів, спричинив смерть вісьмох молодих студентів.

В МАДЯРЩИНІ СУДЯТЬ БУНТІВНИКІВ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). На суді станули 113 членів орґанізації „Серп і Хрест". Обвинувачують їх у тім, що орґанізували похід на Будапешт, щоб там спричинили державний переворот, завести диктатуру та позбутися жидів. Орґанізацію називають мадярським „Чорним Леґіоном".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Ente_ d as nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

A cepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І ТАМ „ФАШИСТИ"

Українські соціялісти в краю, вважаючи, що Іван Франко це їх партійна власність, влаштували на власну руку, без порозуміння з широкими колами українського громадянства, академію в память Франка в селі Нагуєвичах, що є родинним селом поета. Свято зорґанізовано на інтернаціональній плятформі, запрошуючи до участи теж польських і жидівських соціялістів. Отже заараножовано його під знамям червоного прапору.

Про це свято помістив короткий допис львівський „Громадський Голос". Допис затитулований „Бійка й провокація на святі в честь І. Франка". Читаємо в нім таке: „Тому мабуть, що те свято улаштувала українська соціял-демократична орґанізація Робітнича Громада, не сподобалося це доморослим „фашистам" Дрогобиччини, які, підюджені недовареними інтеліґентами, рішили напасти на учасників свята, розігнати їх і знищити трибуну з портретом Франка".

На іншім місці подаємо опис очевидця цеї академії так, як його подав львівський часопис „Новий Час", що, як відомо, не є ні „фашистівським" ні „революційним". Цей самий часопис написав у звязку з цею подією ще й вступну статтю п. з. „Болюча наука", в якій нікого не лає, на нікого не накидається, а в спокійний і поважний спосіб взиває думаюче українське громадянство витягнути з цеї академії висновки. Часопис стверджує, що ніколи не було би прийшло до такого зневажливого свята, якби воно було загально-національним, чисто українським, а не міжнаціональним. А так „міжнаціональність" наших соціялістів довела до цього, що Франкове свято перемінилося в бійку і в таку червону маніфестацію, на якій не було місця для — українського прапору.

Для „Громадського Голосу", що то називає себе „соціялістично-радикальним часописом українського працюючого люду", наші сільські працюючі хлопці, які прийшли на академію автора гимну „Не пора Москалеві, Ляхові служить" з українським прапором і на яких напала „міжнаціональна" зґрая, є нічим іншим, а „забіяками" і „фашистами". Нічого дивного. І тут в Америці духова сестра цеї ґазети, тутешня „Народна Воля", теж добачує „фашистів" усюди, де зявляється наша молодь, що не хоче допускати, щоб і в нас набували права горожанства такі „міжнаціональні" зібрання, на яких згодом і нам казалиб вивішувати червоний прапор та вислухувати на наших святах чи вічах оплюгавлювання наших національних святощів і нашої ідеї. Та хай нас лають червоні з „Народної Волі" і від „У. Щ. Вістей" як хочуть, і хай нас називають „фашистами", але ми в Америці таки не допустимо до таких випадків, як це сталося в Нагуєвичах.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ

(Дальші зізнання підсудних, подані за часописом „Діло").

Внески оборонця.

Пятого дня розправи у пятницю протоколянти відчитували зізнання підс. Макарушки до 10 год. На питання обор. д-ра Горбового підсудни заявив, що ніколи не стрічався орґанізаційно з підс. Равликом. Після того обор. д-р Горбовий відчитав довший внесок, щоб трибунал допустив низку свідків на обставину, що підс. Равлик не займався поширюванням летючок.

Крім того підс. Макарушка вияснив, що з підс. Пашкевичем стрічався орґанізаційно лише в 1930 р.; в 1933 р. підсудний стрінувся з ним лише припадково. На питання обор. д-ра Шухевича оповідає, що у вязниці тяжко занедужав і хоч зголошувався до шпиталю, його не приняли.

Признається до УВО і до ОУН.

Після того ввела поліція на салю **підс. Р. Шухевича**, який признався до приналежности до ОУН і заявив, що не давав ніяких вказівок засудженому Лемикові у справі вбивства большевицького консуля. Підсудний признався, що в 1923 або в 1924 р. вступив до УВО, де був десь до 1927 р. Одначе вже від 1927 р. підсудний взагалі втратив контакт з орґанізацією, від якої зовсім відстав в 1930 р. тому, що одружився і мав уже обовязки супроти родини. На питання предсідника заявляє, що був звязаний з орґанізацією лише націоналістичним світоглядом. Опісля оповідає про суперечки між молоддю, націоналістами з одного боку і католиками та колишніми пластунами з другого боку. Заявляє, що болів душею, що між молоддю дійшло до суперечок і намагався всплинути на їх злагіднення. Тому і опозиція і націоналісти знали про це посередництво підсудного. І одної днини підсудний дістав листа від орґанізації, щоб посередничив між обома гуртами молоді. Заявляє рішуче, що до краєвої екзекутиви не належав ні не брав участи в засіданнях. Признає, що у звязку зі своїм посередництвом з весною 1933 р. запросили його на ширші сходини, на яких мали обговорювати справу ліквідації суперечок. Але тому, що тоді обговорювано шкільну акцію, справа суперечок зійшла на дальший плян. Підсудний мав враження, що це було мабуть ширше засідання екзекутиви. На питання предсідника рушуче заявляє, що тоді не обговорювали справи протибольшевицької акції чи конкретно збивства большевицького консуля. Одначе тому, що підсудний взагалі мав дуже багато праці з іспитами, зрікся незабаром дальшого посередництва між націоналістами та опозицією. Далі вияснює, що по арештуванні 14. червня 1934 р. підс. Підгайного, його приятеля, звернулася до підсудного одна особа з проханням, щоб підсудний прийшов на стрічу. Підсудний виконав це прохання і зустрінувся з Мигалем та Качмарським. Оба вони заявили, що слідкують за ком. Кособудзьким. Підсудний заявив, що ніяких вказівок не може їм дати і сказав, щоб робили далі те саме, що досі. Опісля ще було кілька стріч, але підсудний ніколи ніяких конкретних вказівок не давав. Заявляє, що рішуче з Мигалем не стрічався орґанізаційно, ні в товариських взаєминах. На дальше питання, чому Мигаль звертався до нього, підсудний відповідає, що і підс. Мигаль і Малюца та Качмарський знали, що арештований Підгайний був його добрим приятелем. Тому Мигаль та Качмарський могли здогадуватися, що Підгайний втаємничив підсудного в ці справи, які сам Підгайний вів. Уже 17. червня 1934 р. підсудного арештували і пізніше вивезли до Берези Картузької. Тому ці стрічі перервалися. Щож торкається зізнань, які склав Підгайний про нього, підсудний не знає, чому він його обтяжив. Здогадується, що підс. Підгайний заломився. Підгайний — заявив Р. Шухевич — звірювався мені про багато річей. Якби я хотів з них скористати, я міг би собі помогти. Але я цього не зроблю. Підс. просить предс., щоб заощадив йому конфронтації з підс. Підгайним, якщо вона не є конечна, бо вона була би дуже болюча для підсудного. Зізнання підс. Мигаля, Малюци і Макарушки щодо нього теж не правдиві. Ніякої кореспонденції у справі атентату на большевицького консуля підсудний у техніці не відбирав. В орґанізації не мав ніякого псевдоніму. Признає, що приносив деколи кореспонденцію, яка приходила під адресою Підгайного до техніки. Лемика, який убив секретаря большевицького консуля, підсудний не знає.

На питання прокуратора відповідає, що про працю в розвідчому рефераті Мигаля і Качмарського знав від Підгайного. На питання обор. д-ра Шухевича вияснює, що з Мигалем і Качмарським стрічався по арештуванні Підгайного тричі. На дальше питання оборонця, чи цією особою, яку прислав Мигаль, щоб підсудний прийшов на стрічу, була Марія Косівна, підсудний заперечує. На питання оборонця, який його політичний світогляд, підсудний відповідає, що належить до ОУН, а політичний напрямок цієї орґанізації загально відомий і тому не буде відповідати. На питання обор. д-ра Старосольського відповідає, що не всі члени УВО вступили до ОУН. Багато залишилося поза цією орґанізацією. Підсудний відстав зовсім від орґанізації в 1927 р. Щойно в 1930 р., коли орґанізація звернулася до нього, щоб він виконав якусь прислугу, підсудний не міг відмовити, але формально не належав до орґанізації.

Сензаційні зізнання Підгайного.

По одногодинній перерві предсідник подав іще підс. Шухевичеві зміст зізнань інших підсудних, і на салю ввела поліція **Б. Підгайного.** Підсудний признався до приналежности до ОУН. Заявив, що займав становище боєвого референта. До вини не почувається. До УВО вступив на початку її заснування, бо вважав за свій обовязок вступити до цієї військової орґанізації. Коли далі хоче говорити про мотиви, предсідник перериває підсудному. Хто втягнув підсудного до УВО і коли підсудний відмовляє зізнань. Заявляє, що в його обширних зізнаннях нема ніяких правдивих фактів і що він невинно обтяжив деяких підсудних. Тому просить дозволити йому зізнавати про те, що було правдиве. Свої зізнання у слідстві осуджує.

Уже по виїзді з Данціґу, після закінчення студій, підсудний мав відразу вказівки краєвої екзекутиви, щоб обняв відповідне становище в ОУН. Хто був провідником краєвої екзекутиви ОУН, підсудний відмовляє зізнань. Заявляє, що терористична акція залежала лише від боєвого реферату і ці справи до краєвої екзекутиви не належали. Щож торкається убивства Бачинського, то в цьому конкретному випадку підсудний дістав приказ від провідника. Підсудний відмовляє відповіди, чи таке вбивство як Я. Бачинського залежало лише від провідника, чи від ширшої колеґії, себто суду. Ще раз признав, що дістав приказ до вбивства Я. Бачинського і його виконав. Якби такого приказу не виконав, грозила би підсудному смерть. Підсудний заявляє, що широкі слідчі зізнання у справі скупу зброї, є неправдиві. Чи Бандера був провідником підсудного, відмовляє зізнань.

Опісля на питання предсідника оповідає про те, що з Равіча приїхав Качмарський і переказав підсудному, що Атаманчук та Вербицький хотіли би внести ревізію від присуду за вбивство кур. Собінського. Тому вимагали, щоб підсудний виїхав за кордон і признався до цього вбивства. Одначе підсудний не міг цього зробити, бо почувався невинним.

Убивство Бачинського.

Признає, що дістав приказ від краєвого провідника (чи Бандери? — знову відмовляє відповіди), щоб Я. Бачинського вбити, як поліційного конфідента. Бачинський — заявляє підсудний — вправді не був членом ОУН, але він доносив поліції про те, що ділялося між студентством і студентськими орґанізаціями. Особисто Бачинського підсудний взагалі не знав. Бачинський слідкував за життям у студентських орґанізаціях. Підсудний не мав ніяких доказів вини Я. Бачинського, але вірив провідникові. На питання предсідника відповідає, що не мав причини не вірити провідникові, що Бачинський був конфідентом. Підсудний заявляє, що якби мав деякі сумніви щодо того, чи Бачинський є конфідентом, був би звернув увагу провідникові.

По першім невдалім атентаті на Бачинського підсудний з Мигалем захитались у своїх переконаннях, чи Бачинський є конфідентом, і ці свої сумніви представили провідникові по його приїзді до Львова, але провідник рішуче приказав убити Бачинського.

Опісля майже годину подрібно оповідає про те, як орґанізовано замахи і як виконано вбивство Я. Бачинського. Признає, що Мигаль підлягав орґанізаційно підсудному. Бачинський заприязнився ближче з Мигалем мабуть щойно тоді, як уже йшли приготування до його вбивства. Підсудний видав спершу приказ убити Бачинського підс. Качмарському. Підсудний був за те, щоб застрілити Бачинського, але пізніше по нараді з Качмарським рішили вбити його кинжалами. Підсудний каже, що мав сам доступ до маґазину і Бандера не давав кинжалів підсудному. Один кинжал був у маґазині і цей був затроєний; другий кинжал підсудний купив. Крім того підсудний дав Качмарському два револьвери і 20 зл., щоб він купив собі необхідні речі до вбивства. Качмарський заявив, що візьме до вбивства Королишина, але підсудний заборонив його вживати, бо він не перейшов ще вишколу. Тому Качмарський представив під- з яким. підсудний розмовляв. судному ще одного мужчину, з яким підсудний розмовляв. Назвища цього мужчини не знає. По невдалім замаху Качмарський оповідав підсудному, що з ним був Ярош. Підсудний додає, що Ярош не належав до боївки Качмарського.

З черги підсудний подав, як по трьох невдалих замахах вкінці вбили Бачинського.

(Далі буде).

КРІВАВА ФРАНКОВА АКАДЕМІЯ В НАГУЄВИЧАХ

На перший день Зелених Свят, 31. V. ц. р., була заповіджена святочна академія з нагоди 20-ліття смерти Івана Франка в його родинному селі Нагуєвичах, дрогобицького повіту. Академію уладжувала „Робітнича Громада" в Дрогобичі й точна її програма була оповіщена в пресі кілька днів наперед.

Фірою зі сторони Урожа доїжджаємо до родинного села найбільшого Сина Галицької Землі. По дорозі, ще перед Урожом, сільські хлопці звертають нам увагу, що поліція завертає багато людей з дороги, тому треба нам говорити, що їдемо до Борислава, а не до Нагуєвич.

Нагуєвичі, положені в мальовничій гірській околиці, тягнуться на яких пять-шість кільометрів. Усюди замітний рух. Зі сторони Дрогобича надтягають люди пішки, фірами, роверами, автами. Злізаємо з фіри й заходимо на подвіря Франків. При вступі декорують нас жетонами. На місці, де колись стояла родинна хата Івана Франка, приготовлене підвищення з дощок, щось у роді більшої трибуни чи сценки, над якою — на тлі червоного прапору „Робітничої Громади" — висить портрет Поета. Перед трибуною стоять крісла й лавки для учасників. Народу кругом повно. Між присутніми видно три-чотири транспаренти й червоні таблиці з Ясениці Сільної, орґанізації „ТУР"-а зі Сколього (остання, виписана з помилками, в руках жидів).

Користаємо ще з вільного часу до початку академії (заповіджена на пів до другої) і йдемо привитатися з молодшим братом Івана. Сімдесять восьми-літній старушок витається з нами й розказує деякі спомини про Брата. Нарікає на очі — від довшого часу болять і слезять. Вкінці, навязуючи до сьогоднішньої академії, каже: „Роблять чогось дві партії. Що то — не знаю". З обовязку, попрощавшися зі старушком, біжу прослідити настрої приявних учасників. На думці в мене спомини з Франкового свята у Львові на цвинтарі. Не вспів я ще добре зорієнтуватися, як подія сама доповнила слова брата Івана. На площу зорґанізованими рядами, співаючи, ввійшли гуртки молоді, несучи попереду жовто-блакитний прапор. Повстає шум, метушня й бійка. В менті, коли прапор станув перед трибуною, піднімаються оклики „Викинути їх з прапором", „зніщиць"! Піднесені крісла, каміння, лавки падуть на голови. Крик, метушня, бійка. Багато присутніх утікають. Після кілька-хвилинної бійки перемагають... комуністи (між ними дуже багато жидів і поляків) й один по однім горлають: „нех жиє наше звицєнство"! „Геть з фашизмом"! і т. д. Остаточно показалося, що кілька хлопців є сильно ранені.

Так дослівно виглядала пригривка до академії — на місці, де колись родився Франко...

Сумно, але правдиво...

Академія складалася майже виключно з промов, переплітуваних... окликами та аплявзами. Цікаво, в який спосіб оправдуватиметься з перебігу цих сумних подій орґанізаційний комітет, бож він поносить цілковиту відповідальність за цю сумну академію. Це тому, що академія була дуже марно підготована та під оглядом порядку наганна. Запрошення, чи хочби впущення на площу чужонаціональних комуністичних елєментів і виголошування промов, у яких явно-славно прославлюється совєтський рай — ніхто хіба не може назвати українською академією в честь Франка. — („Новий Час").

Яск.

Р. Гр.

МАЄМО КОНСТИТУЦІЮ

(Оповідання).

(1)

Спека, духота. Сонце пражить. На небі ні хмаринки. Вітер ні листком осики не рушить! Поспішний поїзд заїхав на стацію Рапин.

В Рапині поспішний поїзд стоїть лише одну мінуту. Не диво, що кондуктори бігали задихані від воза до воза, щоби пасажирів якнайскорше заладувати. Поїзд вже й так мав дві мінути спізнення.

Саме коли головний кондуктор приклав до уст мосяжну трубку, на перон вскочив важко сопучи високий, костистий, худий хлоп. Біжучи до поїзду, кричав:

— Гов! Стій! Ще я! Ще я!

Коли обізвалася сиґналова трубка, спізнений пасажир вже був під дверми ваґона другої кляси. Саме там стояв кондуктор. Щоби не задержувати поїзду, кондуктор відчинив двері і спізненому пасажирові показав рукою, щоби увійшов. Цей вскочив до середини. Льокомотива свиснула і поїзд рушив.

Стовпик Проць з Ключки стояв на коритарику перехідного воза другої кляси. Пятьдесять-літній Проць Стовпик був малим господарем в Ключці. Залізницею їхав лиш двічи в життю. Нині рано приїхав був до Рапина зробити контракт з Хаїмом Зільбердратом. Зільбердрат купив у Стовпика лісок, себто право рубати його. Дав грубий завдаток і почастував Стовпика жидівською рибою, чаркою доброї горівки-шабасівки і кухликом меду. Не диво, що Стовпик був веселий і жвавий.

Елеґантно Стовпик не виглядав. Хоч сорочка і сірак були чисті, то зате лице мав щетинясте, бо вже минув місяць, як він голився.

Коли Стовпик вступав до ваґону, на коритарику стояло багато панів і пань. Вони стояли у вікні і не дуже втішилися, коли побачили, що до них „лізе хлоп". Дивувалися, що хлоп взяв другу клясу.

Увійшовши, Стовпик стягнув капелюх і сказав „слава Ісусу Христу"! На це привитання ніхто не відповів йому. Незручно, штовхаючи пасажирів то правим ліктем, то лівим, Стовпик пропхався до першого купе. З розмахом сів на мягку канапку, витягнув перед себе обі ноги і сказав:

— На щастя ще захопив. Тепер сиджу добре!

— Куме! — забалакала якась старша дама, строго глядячи на Стовпика. — Це дамське купе!

— Га? — спитав Стовпик, обернувшися здивований до тої дами.

— Це дамське купе! — повторила дала.

— Що кажете? — знов спитав.

— Тут лиш паням вільно сидіти!

— Лиш паням?-Вибачайте! Маємо конституцію. Що вільно панам, те й хлопам вільно!

— Кажу вам, це дамське купе! — сказала дама сердито.

— Га? — знов спитав, не розуміючи двох останніх слів.

Дама вгадала причину непорозуміння і пояснила:

— Тут вільно сидіти тільки жінкам!

— Хібаж онта мала дівчина вже жінка? — спитав Стовпик, показуючи бородою на дівчину, що сиділа просто нього. — Як тут вільно сидіти тільки жінкам, то чому не викидаєте дівчат?

— Тут лише білоголовам вільно сидіти, — дама поправилася. — Для мужчин, для хлопців є там далі, за онтою стіною.

— Ага! То таке воно. То тут бабинець?

— Бабинець! — повторила, сміючися. — Як не вийдете відси самі, то коли прийде кондуктор, випросить вас. Ліпше зробите, як самі перенесетеся до другого купе.

— Що, що? До кого я маю перенестися?

— Вийти відси і взяти наліво. Там є другі, треті і четверті двері. Можете увійти в котрі хочете і де є місце, усадовитися.

— Ага! Та хіба піду.

Стовпик підвівся, постогнуючи, хоч був цілком здоров, і пішов до сусіднього купе. Там були тільки два панки. Оба сиділи при вікні, заслонювані ґазетами, які читали. Коли увійшов Стовпик, вони не глянули на нього. Може й не чули, що прийшов ще один пасажир, так були думками затоплені в своїх ґазетах.

Стовпик сів коло дверей. Сперся плечима в куті і заплющив очі, гадаючи, що може троха продрімається.

— Білет! — гукнуло щось.

— Стовпик стрепенувся, розплющив очі і побачив кондуктора, що стояв у дверях з рукою, витягненою до нього.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Червоний Хрест, Ню Йорк, Н. Й. — Реф. У. Ч. Х., п. Анна Гладун, додатково подає до звіту, що в акції допомоги повенянам допомагав п. М. Сурмач, проголошуючи акцію даремно на радіовій годині.

Дрібне оголошення.

В одній нашій ґазеті появилося таке оголошення:

ОБІЙМУ секретарку і виконуватиму усі звязані з цим функції. Зголошення „Скоропис".

Хрипка.

— Коли мене мужчина цілує, я завжди кричу.

— А-а, тому ти маєш завжди таку хрипку?!...

ПРОФ. ОЛ. КОШИЦЬ ДО СВОЇХ СПІВРОБІТНИКІВ

Після концерту Злучених Українських Хорів нюйорської округи в Карнеґі Гол дня 31. травня б. р., влаштованого в честь Його Ексцеленції Митрополита Андрія Шептицького, вважаю приємним для себе обовязком висловити свою найщирішу подяку моїм шановним співробітникам ц уладженню того концерту. Перше всього Високошановному Добродієві Панові Теодосієві Каськову за ідею концерту, головство в комітеті та організаційну й художню роботу зо своїм хором. Його невсипуща енергія поборола немало трудностей, заки хор вийшов на естраду, а його бадьорість підтримувала мене самого в тяжких умовах праці. Далі, дякую Шановним Панам диригентам: В. Мельничукові, Т. Онуфрикові, М. Ядловському, М. Фатюкові, С. Ґрабарей, В. Ґелі й В. Савицькому за вивчування з їх хорами програм та за енергійне попертя справ концерту. Зокрема вважаю своїм обовязком з пошаною згадати імя Покійного Високошановного А. Ґели, що передав свому синові чудово вишколений хор.

До хористів маю ще окреме слово. Дорогі співачки й співаки Злучених Українських Хорів! Щиро дякуючи Вам за труд, якого Ви під проводом Ваших диригентів піднялися для вивчення великого й трудного репертуару концерту, хочу звернути Вашу увагу от на що: Ви самі бачили, що приготування цього концерту провадилось при інших, більш несприятливих умовах, ніж це було з концертом Шевченківським минулого року (в Тавн Гол). Але також могли Ви спостерегти, що як технічні так і мистецькі осягнення були в цьому році далеко більші. На самомуж концерті Ви стали на ту точку хорової роботи, звідки починається вже артизм. Себто, коли після подолання всіх технічних перешкод тяжка праця переходить у легке, світле артистичне ділання, а сама трудність дає насолоду; коли пасивну покору чужій волі заміняє радісна самовідданість, а злиття загально-хорової душі й думки з душею й думкою провідника дає одночасне спільне почування й думання. В цьому моменті хорової роботи відчиняються зачаровані двері, за якими простягається шлях, що веде на висоти безконечного удосконалення й художнього творення. Я шкодую, що моя перевтома та несподівана хворість не дозволили мені прискорити цей момент раніш, але я радий, що цей момент був, і сподіваюся, що Ви всі зазнали його втіхи, тоді, як багато хорів очікують його даремно все життя. Разом з тим Ви переконалися, що для осягнення цеї чарівної точки, звідки фактично починається правдивий мистецький хоровий спів, треба побороти багато трудностей не тільки в опануванню репертуару й у вишколюванню свого голосу, але і в опануванню самим собою, в самодисципліні, в пристосуванню свого психічного естества до певної одної цілі. Ви могли зрозуміти, що підстави артизму криються не тільки в охоті та любові до співу, але й у непереможнім бажанню, свідомости своєї цілі, витревалости, відданости й довірю до проводу та в праці, праці без кінця. У цих то чеснотах хористів криється джерело успіху і можливість для диригента розправити свої крила, виявити себе та повести хор у ті краї мистецтва, які доступні його талантові. Отже, дякуючи Вам за Вашу працю, я хочу Вам побажати, щоб Ви ніколи не забували цього і завше мали в памяти оці слова при участі в хоровій роботі, без огляду, де і ким би вона не провадилась: чи Вашими диригентами, чи ким іншим, у малих хорах чи у великих, у світських чи в церковних. Будьте завше на висоті Вашого положення, бо артистичні речі творять тільки артисти. А що Ви доросли до серіозного репертуару і можете бути артистами, та що справедливо знайшлися на подіумі найвищої концертової салі, про це сказала Вам серіозна музична критика, яка не могла збути мовчанкою Вашу артистичну роботу. Коли "NEW YORK HERALD TRIBUNE" порівнює Вас з моєю бувшою Капелею, то це означає, що Вашу організацію визнали артистичною, а Вас артистами, а слова "NEW YORK WORLD TELEGRAMM", що такий спів „рідко коли можна почути", є для Вас нагородою за працю. Для менеж особисто цей концерт буде памятним іще й тому, що якраз цеї весни закінчується **сорок років** моєї диригентської діяльности, і я безконечно радий, що такий, досить довгий шмат мого артистичного шляху я закінчив з **українськими співаками** в народнім хорі, з програмою церковної музики, як я його й починав у 1896 році з церковним, народним хором, будучи сільським учителем на Київщині.

Приношу також свою подяку Шановній Панні Любі Каськів, яка зо своїм акомпаністом п. Є. Кузьмяком спряла успіхові нашого концерту грою на скрипці, а також В. Ш. панові докторові С. Демидчукові за його старанну „публісити" працю.

Олександер Кошиць.

ГУМОРИСТИЧНІ ВИПАДКИ.

Один багатий чоловік не мав рідні. А що на добродійні цілі він свойого майна не хотів оставляти, бо, мовляв, „це тільки зеренце в морі", він закликав своїх трьох приятелів і розділив своє майно між них, з тим, що коли помре, то кожний з них має вложити до його домовини сто долярів. Між тими трьома приятелями був один француз, один німець, і жид. Коли багач помер, француз підійшов до домовини і поклав сто долярів. За ним підійшов німець і зробив те саме. По німцеві підійшов жид і, вложивши чек на триста долярів, двіста сховав до кишені.

На вулиці здибалися два приглухуваті. Один запитався другого: „Ви йдете рибу ловити?" „Ні, добродію, ви помиляєтеся, я йду рибу ловити", — відповів той. „Вибачте, сказав перший. Я гадав, що ви йдете рибу ловити".

Син одного вчителя математики післав до батька телеграму, щоб той прислав йому пятьсот долярів. По кількох годинах син дістав від батька пятьдесять долярів і телеграму: „Вже найвищий час, щоби ти знав, що пятьдесять долярів пишеться тільки з одним зером".

В часі революції один з большевицьких прихильників старався пояснити на вічу, що то таке комуна. „Коли би я мав дві корови, а ви не мали ні одної, то я дав би вам одну і це була би комуна. Таксамо, коли би я мав два коні, або двоє безрог..."

„Та як буде з курми, запитує його один з сусідів.

„З курми, то щось іншого, бо бачите в мене кури є..." — відповів комуніст.

Подав **І. Рай-Лен.**

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПРО ЩО ГОВОРЯТЬ ПРОФЕСОРИ.

Цими днями відбуваються по всіх американських школах урочисті закриття шкільного року. Відбуваються при тій нагоді прерізні пописи, декламації, співи, тощо. Пописи в ріжних школах бувають усякі, а одинокою спільною признакою всіх є промови начальника школи або спеціяльно замовленого бесідника.

У цих промовах на пописах з приводу кінця шкільного року бесідники порушують питання, які бесідники хотіли би вибити незнищимо в свідомости молоді, що виходить зі школи в світ. Себто питання, що на погляд виховників, найважніщі питання життя.

Газети подають з тих промов довжезні виїмки. Видно, вони добачують у тих промовах річи, цікаві не тільки для молоді, але й для всіх.

НАЙВАЖНІША СПРАВА НА ДУМКУ ПРЕЗИДЕНТА ЄЙЛСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Цікаво подивится, які справи порушують ці визначні американські виховники в своїх промовах до молоді і її родичів з приводу випуску молоді зі школи. З порушених питань побачимо, які справи вони вважають для Америки за найважніші.

Джеймс Ровленд Анджел говорив до студентів Єйлського університету про змагання до тоталітарної держави в Америці та про боротьбу між демократією й диктатурою.

Коли деякі люди кажуть, що питання тоталітарної держави і питання демократії це чисто европейські питання, себто питання, над якими в Америці нічого журитися, бо вони нас тут не зачіпають, Анджел каже:

„Я не є алярмістом, бо маю глибоку віру в основний здоровий розум американського простолюддя, але я годжуся з тим, що почувають, що ми нині стоїмо на критичнім роздорожжі в нашім державнім розвою". Деякому здається, що Америка має до вибору між попиранням малих людей і даванням ще більшої сили великим. Анджел думає, що перед Америкою стоїть багато глибше питання, а саме питання за „природу і якість цілого суспільного порядку".

Джеймс Анджел це президент Єйлського університету й один з найкраще відомих американських виховників, а Єйлський університет це один з перших університетів Америки. Певна річ, що навіть і такий чоловік може помилятись, але чи можна махнути собі байдужно рукою та сказати, що це все страхи на ляхи, коли чоловік тої величини каже, що Америка стоїть тепер перед вибором між демократією й диктатурою?

ЧИ ПРИХИЛЬНИКИ ДИКТАТУРИ ЩИРІ?

У подібній промові з нагоди закінчення шкільного року в Принстонськім університеті президент того університету, Гаролд В. Додс, говорив про вагу спокійного розгляду всіх суспільних питань.

Він спеціяльно звертався проти думки, що якінебудь суспільні питання можна краще розвязувати силою, як свобідною дискусією.

„Най люди, що хотіли би заступати інакший погляд", говорив він, „памятають, що такі, чи якінебудь інші, думки можуть вони висказувати свобідно тільки в таких краях, у котрих ще признається свободу".

Іншими словами, питався великий виховник: Чи прихильники сили готові заявитися за силу навіть тоді, як ця сила має повернутися проти них, чи тільки тоді, як сили мають уживати вони?

ДИКТАТУРА ПРОЛЕТАРІЯТУ?

Він подає за приклад большевиків:

„Російські комуністи називають себе вірними учениками марксівських засад, прочищених Леніном. Вони говорять часто про диктатуру пролетаріяту, але коли розглянути краще їх поляд, то видно, що вони мають на думці радше диктатуру над пролетаріятом, як диктатуру пролетаріяту.

„Вони кажуть, що влада малої інтелігентної меншости має право й потребу вести неінтелігентну більшість народу, не оглядаючися на те, чи правлені собі цього бажають, чи ні".

Від большевиків цю думку про право меншости правити більшістю, не оглядаючися на волю більшости, перебрали ті течії, проти котрих большевики нині найзавзятіше виступають.

„БІДНІ МИ".

Ернест Мартин Гопкинс, президент Дартмутської колеґії, остерігав старше покоління проти занадто чорного малювання дійсности.

„Багато наших письменників і фальшивих чоловіколюбців", говорив він, „роблять кепську прислугу молоді своїм вічним тороченням про нещастя, які, на їх думку, спадуть на молодь.

„Молоді, котрі, як звичайно, не має ніякого досвіду в цих справах, не буде так легко опертися їх впливові та не стати жертвою наставлення самомилосердя".

Як бачимо, великий виховник розглядає питання, чи наставлення до милосердя над собою самим є пожиточне чи шкідливе для характеру людини.

У деяких клясах і народах це наставлення само-милосердя вважається не тільки нешкідливим, але й корисним. За доброго письменника, бесідника, чи ґазетяра вважається часто такого, що вміє піддати читачеві чи слухачеві думку або настрій жалувати себе самого. Таких людей уважається за великих чоловіколюбців.

Президент Дартмутської колеґії каже, що балакання про трудноці нових часів шкодить тим, що такі балачки заставляють молодь жалувати себе. Він каже, що люди, які промовляють до само-пожалування, це фальшиві чоловіколюбці.

Котре становище розумніше?

ХТОСЬ МАЄ ДУМАТИ, АЛЕ ХТО?

Хто має на такі питання відповісти?

„Американський народ мусить навчитися думати", — говорив останньої неділі своїм вірним відомий нюйорський проповідник Трекслер, котрого проповіди ґазети залюбки наводять.

„Молодій ґенерації треба вічно підчеркати ідею думання", говорив він, „бо пересічний американець каже іншим людям думати за себе... Ми ніколи самі не думаємо за себе. Пересічний чоловік бере свої погляди з радія, або від письменника в ґазеті... Життя вимагає, щоби ми думали ясно й чесно".

Є люди (говорив він далі), для яких нема нічого цікавого в думанню. Для них немає нічого нуднішого, як вибирати між двома думками, котра краща. Для думаючої людини вагання між двома думками має багато більше інтересу, як дивитися на найцікавішу кулачну бійку за кулачний чемпіонат.

Мені здається, що власне по цьому думаючу людину найкраще пізнати.

Василь Верниволя.

СИДІР ВОРОБКЕВИЧ

(З нагоди століття народин).

Чи є тепер хоч одна людина, що не знала́б віршика „Мово рідна, слово рідне"? Хто з нас, із старшого покоління, й досі не памятає зі шкільних читанок таких легких і гладких віршів, як ось: „Звізди гаснуть, сонце сходить", або „Кожда птичка, хоч маленька", „Ті наші високі Карпати" або „Сонце ся сховало за високі гори"? Буковинські українці й досі виспівують „Чом красна Буковина звенить від гучних нут", пісню, укладену 1869. р. з нагоди відкриття першого українського товариства „Руська Бесіда" в Чернівцях[1]). А всі ми й досі співаємо й „Над Прутом у лузі" й „Заграй ми, цигане, старий" і „Як би-м була я зозуля". Ціж пісні поробилися вже наче народними. І досі ми співаємо скрізь бадьору пісню „Задзвенім разом, браття" („Гей, брати, воскресну пісню"[2]).

Автором усіх цих віршів та співанок є відомий свого часу буковинський поет і композитор, Сидір Воробкевич, що століття його народин припадало на 5. травня ц р.

*

Початок письменницької діяльности Сидора Воробкевича і його брата Григорія (Наум Шрам) припадає на 60. рр. XIX. ст. (почав писати в 1863 р.). Тоді Буковина спала ще „сном блаженних", а в Галичині верховодив у письменстві Богдан Дідицький, визначний москвофільський діяч, що видавав часопис „Слово" й нагинав його щораз більше в московський бік. Правда, на Галичину впало вже було благодатне слово Шевченка і збудило молоде покоління до життя. Появилися народні часописи („Вечерниці", „Мета" й т. д.), відізвалися нові письменники, що привернули пошану для рідного слова, яке від смерти Маркіяна Шашкевича (1843) чимраз більше попадало в занедбання. Алеж були це люди, хоч і дуже запальні, та талантами не сильні. Тимто й новий напрямок поволі промощував собі шлях серед громади. Та саме тоді до цього гурту пристали буковинські поети, Федькович і брати Воробкевичі. Почалися живі зносини між молодим галицьким поколінням і буковинськими співцями, що своїми творами підсилювали новий народній рух.

Тоді Воробкевича (як і Федьковича) краще знали в Галичині, ніж на Буковині. Там людей було небагато, національна робота йшла дуже поволі, треба було з початку починати, своїх співців Буковина тоді зрозуміти ще не могла.

А проте Воробкевич таки був більше відомий на Буковині, ніж Федькович. Справа в тому, що він був людина дуже товариська, стояв близько до „Руської Бесіди", до своїх віршів укладав музику, яка всім подобалася, й через музику вже громада пізнала й Воробкевичеву поезію.

Хоч із старої української родини Оробків, добре відомої на Буковині, Воробкевич української мови ніколи не вчився, мало коли замолоду нею говорив, бож інтеліґенція тоді балакала як не по німецьки, то по волоськи. Алеж знав він рідну мову з села і з творів визначних українських письменників, Шевченка, Квітки, Марка Вовчка, Куліша, тощо. В його творах скрізь знайдете впливи всіх цих письменників, і передусім, і то в віршах — народної пісні. Вірш Воробкевича легкий, плинне рівно, алеж склад його наскрізь народний, будова вірша — невибаглива. Над мовою працював Воробкевич довго і вперто: виписував собі слова, вислови, речення й потім використовував усе це у своїх писаннях. На той час, на 60.—70. рр. він знав українську мову краще, ніж інші письменники в Галичині. Тимто його дуже високо поважали, шанували нарівні майже з Ю. Федьковичем. За заслуги для письменства став він почесним членом „Просвіти".

Воробкевич — письменник дуже плодовитий. Писав він вірші й оповідання, твори для молоді, драматичні твори, леґенькі насмішливі оповіданнячка до календарів, переробляв для народу твори чужих письменників (н. пр. „Безглуздів" і „Темновітки"). Його поезія — або дрібні чутливі вірші, легкі, співні, для музики аж просяться[3]), або — довші поеми, здебільша, історичні. Треба знати, що рідну історію поет пізнав теж самотужки, здебільша, з чужих (німецьких) книжок, і дуже нею захоплювався, головно — козацькою добою. Із козацької доби склав він і декілька поем („Никифір і Ганна", „Мурашка", „Ничай"), оповідань („Турецькі бранці") та драматичних творів (н. пр., про Мазепу). А з оповідань дуже цікаві ті, де Воробкевич оповідає про життя поодиноких верств населення Буковини (н. пр., „Панич Леонід", з життя дрібної буковинської шляхти).

Писав Воробкевич багато й писав усе своє життя — цілих 40 років. За життя друкував він свої твори скрізь, але збірного видання своїх писань не діждався. То щойно кілька років перед війною вийшов невеличкий збірник його поезій „Над Рутом" за редакцією Івана Франка, і „Просвіта" видала (за редакцією О. Маковея) в „Українській Письменності" двома томами вибір із його поезій і оповідань. А багато його творів, головно драматичних, так і попропадало.

Писав він іще дещо по німецьки і по волоськи. Та, крім цього, він був визначний композитор — але про це ми подаємо на іншому місці.

В історії українського письменства 60. рр. XIX. ст. Воробкевич займає дуже поважне місце. А й так узагалі в українському письменстві він усе залишиться гарним ліриком і добрим оповідачем.

*

Нарешті декілька слів про життя Сидора Воробкевича.

Народився він 5. травня 1836 р. в Чернівцях, де й покінчив усі школи (німецькі), від народньої до богословських наук. Опісля був православним священиком, спершу в селі Давиденах, потім у горах, у Руській Молдавиці (до 1867. р.). Склавши музичний іспит у Відні (1868), став професором музики й співу для богословів у Чернівцях, а від 1875. р., коли заснували університет у Чернівцях, — професором богословського виділу університету. Ввесь час цікавився українським театром, і від 1872. р. обдаровував його своїми творами. Але поведінка дирекції театру з його творами так його знеохотила, що він відтягнувся від громадського життя, й хоч 1887. р. буковинські українці вшанували його ювилейним святом — до громадської праці вже не приставав. На старість утратив зір, 1902. р. почав поважно нездужати й 19. вересня 1903. р. помер. Спочиває на черновецькому кладовищі в родинній гробниці.

Що року під Зелені Свята черновецька громада провідує могилу поета й складає на ній вінки.

З нагоди століття народин на Буковині почали вшановувати память поета вшановувати сваткуваннями. Не так давно відбувся концерт у Вашківцях над Черемошем, а тепер збирається до великого свята в Чернівцях „Буковинський Кобзар" та „Мужеський Хор". — („Життя і Знання").

1) Пісня (і слова) складена, здається, на зразок румунської пісні „Desteapte te, Romane" (прокинься, волоху), що її волохи на Буковині співали як національний гімн. І музика до цієї пісні трохи нагадує цю волоську пісню.

2) Її перевидало для наших просвітянських хорів „Музичне Народне Видавництво Просвіти".

3) Воробкевич був визначний композитор, писав багато (налічують 195 його композицій) й до своїх слів. Тоді він писав: слова — Данило Млаки (таке його прибране імя), музика — Сидора Воробкевича.

Один шотляндець підчас голення затявся бритвою. Не надумуючися довго, підбігає до телефону:

— Галло, чи шпиталь?

— Так! — відповідають.

— Прошу мені заподати, скільки платите за трансфузію крови.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНИ.

Питсфілд, Масс. — Церковне Сестрицтво й Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 150 У. Н. Союзу, жертвували по $5 на потерпілих від повени та переслали цу жертву до Обєднання. — **О. Яремій.**

Рачестер, Н. Й. — На забаві з приводу уродин у гром. Федика зібрано $3 та вислано ті гроші до Обєднання на потерпілих від повени. Жертвували: І. Кардон, І. Василишин і П. Федик по 50 ц.: Ф. Добровольський, Демида, М. Федик, І. Притула, М. Василишин і І. Адамів по 25 ц. — **А. Іванів.**

НОВІ КНИЖКИ.

Strangers Within Our Gates, by Rev. Leo. I. Sembratovich. Foreword by the Most Rev. Michael J. Gallagher, D. D., Detroit, Michigan.

Є це інформаційна брошура про східні обряди, написана о. Львом Сембратовичем англійською мовою. Набути можна її в автора. Ціна за примірник 25 центів.

Брошура видана дуже старанно. Є в ній картини української церкви, візантійського вівтаря, візантійського священика й діякона та українських богослужбових книг і приборів. Ризи вишиті на український лад.

Єпископ Дітройту Михайло Ґалаґер підкреслив у вступнім слові потребу задержання східних обрядів.

В брошурі присвячено найбільше місця українському обрядові. Є виказані ріжні обряди, як і зазначені ріжниці між ними. Обговорено справу календаря, питання жонатого духовенства, стиль церков, церковну музику, відправи і т. д.

Біда тільки, що під фотографіями священиків у ризах з українськими вишивками підписано „Byzantine Priests". Краще було підписати „українські священики грецького обряду".

Згадуючи за цю брошуру, можна додати, що велика шкода, що вона не появилася скорше, а булоб менше баламути між американцями щодо цеї справи. Та краще, що вийшла пізно, як малаб цілком не появитися.

—Ні, Петре, вийти за тебе я не можу, одначе я хочу бути тобі мамою.

—Ах, ти ще глузуєш собі з мене!

—Ні, я не глузую собі, одначе вчора заручилася я з твоїм батьком!

ЧИ ВІДПОВІДНО ХАРЧУЄТЕСЬ?

(Подає д-р Джан Л. Райс комісар здоровля міста Ню Йорку).

—o—

Доглядачки заряду здоровля в місті Ню Йорку відвідують родини в їх помешканнях. Декотрі з тих родин вдержуються з публичної допомоги, а інші, котрим краще дієтьса, вдержуються власними силами. Та проте як одні так другі найчастіше ставлять доглядачкам ось такі питання: Як харчувати родину? Як обходитися з обмеженими грошевими засобами, щоб набути здорової поживи для всіх членів родини? В тій цілі заряд здоровля подбав про спеціяльне вишколення доглядачок, щоб вони вміли дати пораду, скільки треба видати на цей чи інших харч, одежу та інші необхідні потреби. Щобільше, доглядачка вміє порадити, як приготовляти поживу, добирати щоденний харч, тощо.

Дуже легко для приписувачів харчу говорити, що родина з пятьох членів може вижити на мінімальнім буджеті та предкладати спис харчів на цілий тиждень. У багатьох випадках такі списи не відповідають вимогам кожної родини, бо господині дому часто не знають, як уживати ріжних споживчих артикулів з найбільшою користю. Відповідно до нових плянів, уведених у життя в місті Ню Йорку, доглядачка після переговорів з матірю, укладає плян, котрий звичайно не тільки дає змогу родині набувати ситні та смачні харчі, але постачає віктуалів для вимоги організму людини. Щобільше, вона вкаже, як цього можна діпняти при обмежених приходах.

Іншими словами, доглядачки стараються, щоб ні один цент з кожного доляра не витрачувано на марно. Ці власне методи можуть легко приняти та послугуватись ними матері по всіх сторонах. З обмеженими тижневими фондами більшість матерей мусить обходитися дуже обережно, щоб можна було заспокоїти у головній мірі всі потреби та вимоги цілої родини.

Підчас роблення закупів харчевих середників господиня звичайно може дістати їх по дешевших цінах, ніж звичайно. Дешеві вироби мясива є таксамо поживні як інші, а економічна жінка повинна навчитись, як робити з цього ситні, смачні та взагалі здорові страви. Парене чи варене мясо, макарони та сир, як теж інші смачні страви є недорогі, але здорові, коли відповідно приготовані. Свіжі зелені ярини в сезоні теж недорогі та повинні входити в склад щоденного харчування.

Молоко, це одна з найкорисніших пожив для молоди та старших, не дороге та повинно бути включене до кожноденного харчу. Молочні страви легко приготовити і тому дуже добре й економічно вживати їх досить часто. **ФЛІС.**

ІЗ КИТАЙСЬКОЇ КУХНІ.

Німецький журнал „Вельт унд Віссен" („Світ і знання") подав доволі докладний опис китайської кухні та характеристику кулінарної штуки у китайців.

Що їсть китаєць? — Риж, *харч найбіднішого пролетарія.*

— Чи ви вже їли риж? — це слова привіту справжніх китайців, цих із південного Китаю. І як прастарий нарід, вони вже в давніх часах дійшли до вегетаріянського погляду, що занадто довге варення не приносить хісна.

Мудрість китайців, що торкається харчу, проповідує таксамо, як і старогрецька думка: „меден аган" — нічого не забагато! У доброму товаристві на Сході їдять таксамо, як на Заході лише в найзнатніших колах. Поодинокі страви треба оцінювати на основі якости, а не скількости. І лише такі незначні скількости страв мають разом значну та повну вартість.

Щож таке їдять китайці? При цьому виявляють багатосторонню та багату культуру, як і ціле їх життя. Їх спис страв це справжня зоольогія: від хробака всякого роду та комах угору аж до найбільших малп.

По містах подибуємо в мясарських торговлях попри мясо рогатої худоби й козину, з меншим або більшим виїмком іще теж пси, малпи, миші, вужі. А в торговлях делікатесів можете купити спеціяльні ласощі: плавці морського пса, гусільниці, пташачі гнізда, слимаки, сушену рибу і т. і. Продавець зеленини оферувате вам попри справжню зеленину, огірки та південні мельони, ще окремішні спеціяльности, як нпр.: пальмове листя, якесь сіре листя та якесь нам зовсім невідоме коріння.

І всі ті артикули дуже дешеві. А треба згадати, що ці харчі, трохи незвичайні, таки ліпші, ніж це звичайно необізнаними думають.

Цікаві ще деякі подробиці з китайської кухні. Так м. і. варто згадати, що мяса не прилагоджують в емалієвій посудині, ні в глиняній. Масла не вільно доторкнутися ніяким деревляним предметом. Китайська кухня це справжній склад найріжнішого приладдя: ложечок, паличок, яких уживають при їдженню, й іншої посудини. А все те з ріжного й дорогоцінного матеріялу: з дерева, металю, слонової кости, скла, а навіть із соломи.

У багатому готелі можна дістати нпр. такі спеціяльні китайські страви: пальмова салата з рибячою печінкою, бамбусові молоді паростки, китайська качка у квасному сосі з печериць, квасний макарон і т. і.

Вкінці треба згадати, що китайці не пють молока. В більшости пють свого роду слабу горівку, яку роблять із рижу, та свій китайський чай.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ НЕБІЖЧИКА.

Товариш Бурачок був сильно підозрілий у контрреволюційній діяльности (плюнув на вулицю в хвилині, коли товариш комісар проходив мимо, що було очевидно демонстрацією проти радвлади).

Отже товариша Бурачка арештували, а потім засудили на 10 літ Соловок. І тут вилізло шило з мішка, що наглядно доказувало контрреволюційні переконання товариша Бурачка.

Бо він на злість окружному судові і всій совєтській владі демонстративно вмер заразже по проголошенню йому присуду.

Очевидно рідня зажадала видачі небіжчика, щоб його поховати.

Але лад мусить бути ладом.

— Пожалуста, товариші, — каже начальник тюрми — товариш Бурачок не може бути звільнений з казни, раз він засуджений на 10 літ. Ви мусите принести мені пашпорта, що товаришеві Бурачкові дозволяється на побут на території УССР. В противнім разі він мусить бути висланий на Соловки і щойно звідти може бути звільнений.

Почухалась рідня небіжчика товариша Бурачка в потилицю й побігла куди треба по пашпорт.

Куди треба?

Отож бо то й є, що раптом годі було знайти владу, якій підлягав би товариш Бурачок по смерти.

І почалася метушня по цілій окрузі. Кажуть, що пашпорта навіть до Москви, товаришу Сталіну до підпису посилали.

А товариш небіжчик Бурачок лежав собі тимчасом спокійнісенько в келії, з заложеними по буржуазійному звичаю руками на череві, затроюючи своїм контрреволюційним духом гігієну вязниці.

Клопіт був очевидний. Бо видати родині небіжчика годі було, тому, що його виселили, вивезти не можна було, бо покищо ще трупів до Соловок не вивозили, в тюрмі держати теж не годилось, слідство замкнене і транспорт, що ним мав відїхати товариш небіжчик Бурачок, відїхав...

І хто зна, як довго мусів би товариш Бурачок безправно продовжувати свій побут у тюрмі, колиб начальник не впав на геніяльний помисл.

Вислав письмо з проханням помилувати на підставі амнестії товариша небіжчика Бурачка, мовляв, небіжчик виповнив якнайгарячіше покаяння і потерпів найвищий вимір кари із власної доброї та непримушеної волі, вимаючи, та що смерть товариша Бурачка дає найкращу запоруку, що він не діятиме вже більше на пакість Рад-Союзові.

До трьох днів товариша Бурачка поховали. — („Новий Час").

Гіякинт Брунька.

ЩО КАЖУТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ОГОЛОШЕННЯ.

Як у Росії скасували приватну власність, мусіли зникнути також приватні підприємства, мусіла зникнути підприємчивість і приватні часописні оголошення. Тому не дивота, що оголошеневий бік большевицьких часописів світив пусткою, то тут то там був хіба якийсь урядовий комунікат, кінові чи театральні оголошення, пошукування „спеців" до колективних трестів і більш нічого. Зрештою і такі оголошення скривалися дискретно, не друкували їх спеціяльним друком.

Та останніми часами у звязку із Сталіновим гаслом „повороту до вигідного життя" у багатьох большевицьких часописах доконався якийсь дивний переворот, щоправда покищо т. зв. бульварних часописів, яких у большевії появляються чимраз більше.

Вистане взяти до рук кілька чисел бульварного часопису „Вечерная Москва", щоби переконатися про те нове явище. Отже в оголошеннях того часопису віддзеркалюється вся Москва: бачимо там інжинірів, бухгалтерів, тайпратерок, гувернанток, телефоністок — а всі шукають праці. Та найбільше місця займають мешканцеві оголошення. Тут іде боротьба за кожний кут, за кожний скравок доливки. А чи збільшені кінові програми, театральні оголошення, крикливі повідомлення про програмові наддатки не говорять про те, як тяжко втягнути втомленого та винудженого большевицького громадянина на якусь виставу?

Колективізм уступив десь у темний кут, а на арену виступає щораз виразніше індивідуальний купець і консумент, якого бажанням підпорядковуються навіть колективні трести. Трест „Октябр", бажаючи здобути відборців, оферує їм „безплатну" доставу бараболь просто до дому. Трест „Московське білля" зазначує, що свої вироби з найновіших „англійських" матеріялів виробляє на основі „найновіших европейських взірців і під наглядом першорядних прикравачок".

Хто вміє читати між рядками оголошень, головно мешканевих, цей зараз зрозуміє, чи дана родина зійшла на дідів, чи ще як-так віддихає. Тут оказійно продаж машини до писання, там машини до шиття, тут збірки образів, там знову спальні, їдальні, фортепяни славних німецьких фірм, або оферта на продаж біжутерії. Доказ, що „буржуазія" не випродалася ще до нитки. Та зявляється нова буржуазія та пошукує стилевих меблів, образів, прецизійних радієвих апаратів, гувернанток, лекторок, шоферів, сторожів, портієрів. Ба, навіть „Яків Скоморовський із своїм ленінградським джезбендом" поручається ласкавій памяті публики.

Щораз частіше зявляються оголошення про згубу урядових печаток — хтож сумнівається, що їх попросту вкрадено. Щораз частіше стрічаємо повідомлення про зміну назвиськ і імен. Товариш Ізраель Гірш Рафаїлович Троцький повідомляє, що змінив імя та назвище на: Григорій Фресеров. Івани погоджують таким іменем, тому перезиваються на Едвардів чи Вікторів, Евфрозини чи Евдокії переміняються на Лідії, Софії, Валентини, Сари, Рухлі, Лайки на Стефи, Уршулі, Ядвиґи. Про те все повідомляють оголошення бульварних газет.

Ба навіть російська лазня (баня), ця також рекламує свої „сепаратки", ждальні, вигідні канапки, не хоче й чути про спільноту! Крикливі посмертні згадки на головних колюмнах часописів, нанеб хотіли доказати, що мають право до тієї останньої приватної услуги.

Цій еволюції піддався навіть комісар прохарчування Міколаєв, що поручає торговельним трестам якнайживіше оголошуватися в часописах. Тож іде реклама: бараболь, цукру, масла, смальцю, мяса, лікерів, каваяру, дробу, паштетів, консерв, тісточок, мармеляд, овочів. Вертається „буржуйський" смак. Їде боротьба попиту й подачі, пустошіють фабричні кантини. Колективізм усувається із часописних оголошень.

ЦИҐАНСЬКА ТРАГЕДІЯ.

В еспанській провінції Астурії завалилася печера, в якій мешкали дві циганські родини. Згинуло семеро осіб, а дві тяжко потовкло.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

(32)

Пантера своїми дужими лапами відбилася від скали летіла в напрямі плечей Тарзана. Вона була певна, що, заступивши свої пазурі в його плечі, а зуби в його карк, побіда буде по її боці. Та всетаки пантера зробила одну помилку, яку зручно використав Тарзан: в часі свого скоку вона гаркнула.

Це вистарчило, щоби перестерегти Тарзана, що йому грозить небезпека. В одній секунді він зрозумів небезпеку, але своїм інстинктом він також зрозумів, що ця небезпека така близька, що нема часу ні втікати, ані навіть обернутись. Одиноке, що він міг зробити, було, присісти нижче до землі. В цьому положенні це було наймудріше.

Інстинкт Тарзана, внаслідок довгого перебування в нетрах, був вигострений так, як у диких звірів. У таких позиціях нема багато часу на роздумування, чи вагання. В одній секунді мусить бути і рішення й акція. Через те, що Тарзан присів у моменті, як пантера вже була в повітрі, він зовсім поминув її пляни.

Замісць на середину плечей, так як вона це собі плянувала, вона попала пазурами на його бік, а пащека зовсім хибила ціли. Тарзан одним рухом струтив пантеру з себе й тепер він мав пантеру перед собою. Його рамя було розірване, та всетаки він був у стані звести з нею розрахунок. Пантера теж не думала уступати з поля битви.

Із шотляндського гумору.

На стації, вижидаючи на поїзд, сидить кількох шотляндців. Один з них, скрутивши папіроску, звертається до других:

— Може має хто з вас сірника?

Ніхто не зголошується. По даремнім очікуванні, шотляндець говорить самий до себе:

— Трудно, треба витягнути свої.